

HANŤA PRESS

ČTVRTLETNÍK SPOLEČNOSTI BOHUMILA HRABALA

Bohumil Hrabal: LÁSKA KDYKOLIV A KDEKOLIV NA SVĚTĚ

Co to padá ke Kristovi na lože Jaká píseň Jaká hudba Je to museum s Karlovými mosty a s obrázku sestupuje farář Mává rukou Všichni zajdou v hříchu Hrušky mi kradou A co bych nenechal rozezpívat šicí stroj v ústech křesťanů a šil košilky na baculatá těla A mizí hruškovou alejí do plátna obrázku A Kristus jede do přírody na bicyklu Má rozpřažené paže Je to vesnický frajer Jezdit Takhle po státní silnici bez držení na bicyklu Jede kázat Ale ať mluví bez háčků a bez čárek To bude v loži Já bych mu koupil učebnici českého jazyka ale on by se stejně neučil jak se tak dívám Praštil by do kouta s učením a šel by na procházku s Maří Magdalenou S tou krásnou smutnou dívkou A že jí nezlíbá? ptá se barvínek A že jí nesahá na kolena? A na lýtka překrásná? hlásí se křivatec s mochničkou Ach vy hloupí volouškové Ten jí má jinak rád Ten se s ní hladí v duchu A že s ním chodí světice? A že s ním lajdají bývalé kurvičky? ptá se jabloně s třešní Poněvadž měšťanky by se ho ptaly Kolik máš měsíčně? a když by namaloval bílou rukou do vzduchu mulu řekly by mu Jdi se bodnout! Maří Magdalena ví co potřebuje duše zkormoucená světem

Farář církve československé, nesmrtelný žvanil před Bohem, před svatbami, pohřby, zachraňoval se jedinečně ... oslňující jízdou na svém Indiánu Scautu ... Z pohřbů, kde mival řeč nad rakví, se choďovalo zvesela ... dovedl přesvědčit pohřební hosty, že vlastně to je pro nebožtíka ohromná věc, že už je mrtev ... že už nemusí vstávat, holit se ... vůbec že už mu je tečka hej ... zatímco my tady kolem rakve jsme chudinky docela vopuštěný ... Kázání, které vedl v kostele, podivuhodně převedl na fotbalový zápas ... a většinu přirovnání mival jen z fotbalu ...

PŘÍSKOKY V LAVINOVÉM POLI

(Jemně schizoidní dialog o valné hromadě, která byla-nebyla)

KARAFIÁT: Sledoval jsem tam U Sojků tvou vydutou figuru a poslouchal tvé nepředstíraně zmatené řeči a napadlo mě neodbytně, že se vám situace vymkla z rukou.

KADLEC: To není docela přesné: Nikdy jsme ji v rukou neměli. Uvolnili jsme kamínek a zavalila nás lavina.

K: Lavina zájmu?

K: To snad prvotně. Následně očekávám potíže. V lavinovém poli se nedoporučuje pohybovatí přískoky.

K: Tak by to snad chtělo ubrat na razanci, ne?

K: Plížením plazením vpřed? Pomalé oxidační procesy nazýváme hřitím ...

K: Takže přítomní pracovníci ministerstva životního prostředí nebyli na závalu?

K: Jednak žádného osobně neznám, ale byli-li, tím lépe. Informace z první ruky jsou vždy nejméně nebezpečné. Vůbec: považoval bych za podezřelé, kdyby tam nebyli. Neraď bych kohokoli diskriminoval. Tajný je taky člověk a má-li navíc potřebu kultury ...

K: Někteří správně upozorňovali, že proklamovat spolitičnost a zveřejnit Jungmannův Dopis je protímluv.

K: Houby správně. To je charakteristická česká připosranost předem. Politika je umění řídit stát nebo vyšší celky. A do toho mluví literatura jen zprostředkovaně. Ostatně Hrabal to má někde docela přesně: Nikdy jsem nechtěl nic změnit, jen sám sebe. To je v první aproximaci dost slušný program ...

K: Jaká tedy, podle tebe, byla ta první valná hromada?

K: Byla-nebyla. Spíš nevalná než valná, spíš sešlost než hromada. Byly tam velké zážitky: Držel jsem v ruce hotovou Příliš hlučnou samotu, poslouchal Jimiho Čerta, hovořil s několika dříve narozenými, jejichž mládí jim jen upřímně závidím ...

K: Co se ti líbilo nejvíc?

K: Hanička Hamplová a Darinka Hamerová ...

K: Aha. Končí stránka a víc místa nemáme ...

K: Ale pár řádků se sem ještě vejde. Ono to celé snažení nutně má jednu nepříjemnou stránku: Většina lidí chce být členem Společnosti jen proto, aby získali jinak nedostupné texty Hrabala. Nebohlají nic konkrétního dělat, mají mylný dojem, že, ikdyž žádost značný obnos, dostanou jaksi automaticky vše - to ale nemůže fungovat, určitě ne neoficiálně ...

K: Takže očekáváš, že se to rozpadne dřív, než to bude povoleno?

K: Zhruba tak ...

K: Nechceš tím vyprovokovat reakci členstva?

K: Chci.

K + K: Děkuji si za rozhovor.

Dvacet let učili Karkulku, že vlci v této zemi vyhynuli. Dnes, při kádrové prověrce z nového myšlení, sdělili jí tajuplně, že ve skutečnosti zde vlci stále žili, ale jaksi se to nesmělo říkat ...

"Ale to já přece vím", rozzářila se Karkulka. "Vv všichni přece jste vlci ..."

Sežrali Karkulku. Hbitě a bez přílohy. Teprve uvnitř trávicího traktu, snad vlivem žaludečních šťáv, pochopila Karkulka skutečný stav věcí: Ne vlci, myslivci vyhynuli v této zemi. A zdá se, že nenávratně ...

SARKASMUS ZA KAŽDOU CENU?

V. recenzi na výbor MŮJ SVĚT /HP 1/1989/ dopustil se V.M.Karafiát neuvážené insinuace tvrzením, že v doslovu prof. Rzounka je gramatická chyba. Omlouváme se tímto prof. Rzounkovi, většina redakční rady shledává inkriminovanou větu "Látkově jsou pro výbor určující Nerudovi lidičky ..." gramaticky správnou. Zároveň žádáme všechny přispěvatele, aby dbali především na rigoroznost svých soudů a omezili vrozený sarkasmus na korektní minimum.

- red. -

NESOUHLASÍM

s výše uvedenou poznámkou redakční rady. Hlasování není s dostatek gramaticky normotvorné. Přitom stačí jeden telefonický dotaz na čísle 536432 /já jsem tak učinil/ a jazykový poradce potvrdí očividný fakt, že dle pravidla o mluvnické shodě má správně být " ... Nerudovy lidičky ...".

V.M.Karafiát

ANI TELEFON NENÍ GRAMATICKY NORMOTVORNÝ!

Pravidla českého pravopisu /školní vydání, SPN 1988/, str.16, §5, Pozn. 2: "Výjimku tvoří podstatná jména lidičky, rodiče, koně; mají koncovky neživotné, ale shodu mají jako jména životná: Co tam ti lidičky dělali? ..."

K.Dostál

ZAÚJALO NÁS

Dětinský zlozvyk tohoto národa to věčné remcání na poměry ... Oč konstruktivnější je klidný, věcný a objektivní rozbor stavu systému! Otiskujeme zde jeden takový už proto, že na rozdíl od redakce KMENE si myslíme, že má-li někdo nárok být uváděn jako Hrabalův nakladatel, je to autor následující úvahy.

.....

Ludvík Vaculík: Pod diktaturou lidu
(dílní tvrzení)

Zajímavé, byl to Němec, kdo si onehdy v Praze všiml: "Je to zvláštní diktatura u vás - bez diktátora." - Ano, naší diktatuře chybí od jejího vzniku v roce 1948 nějaká imponující osobnost, jež by zosobňovala například "moudrost lidu" jako Stalin, národní hrdost jako Tito nebo svrchovanou literární kritiku jak Chomejní. Už Gottwald, "první dělnický prezident" po Vítězném únoru 1948, byl jen jakousi strýcovitou odvozeninou od Stalina, a ti, co šli v čele státu po něm - Zápotocký, Novotný, Svoboda, byli také očividně figurkami, jež vynesla dobová hra skutečných politických sil. Trochu jiným, ale také smutným případem je tu Husák, jenž do té hry snad šel s osobní ambicí.

Československá "diktatura proletariátu" se od začátku opírala o sovětskou, z níž odnožila. Ale když ta se jaksi mění, objevuje se, že ta naše přece jen má svůj vlastní hybný moment a sílu. Využívajíc své váhy odvažuje se samostatných batolů, a my s překvapením vidíme, co je skutečným československým experimentem: nikoli Pražské jaro 1968, nýbrž zatvrďování místní autokracie, která se už nedovolává žádné veliké ideje, nesune před sebou žádného velikána, ba neprovádí ani masové násilí jak v prvním desetiletí své existence. Vnitřním zákonem jejího chování od začátku je - nedovolit vznik nějakého diktátora, jenž by při dobré příležitosti mohl slovem či gestem pohnout lidem. Na tom se vysílil i Husák, měl-li, jak se někteří lidé domnívají, nějakou vlastní představu, co si počít se sovětskou okupací. A já myslím, že právě strach ze silné osobnosti vedl nedávno naše autokraty k tomu, aby chytli a zavřeli Václava Havla: ten přeci uveřejnil už dřív ostřejší texty, pronesl kritičtější řeči a způsobil režimu mnohou zahraniční ostudu. Jenže tentokrát se objevil na náměstí, když tam byl vzrušený lid...!

Po minulé válce se hledalo vysvětlení, proč v Německu vznikl nacismus a jakou potřebu či jaký povahový rys národa či lidu vyjadřoval Hitler. Co se to tenkrát s Němci stalo? K jakýmsi nálezům se došlo, to však není dnes moje starost. Co se stalo s Čechy a Slováky, žijícími tak dlouho a smířeně v diktatuře bez viditelného diktátora?

Také pro komunismus se nacházelo vysvětlení. Ten má v Evropě, řekl bych, kořeny dva: hmotnou chudobu nevzdělaných mas a nehmotně ušlechtilou chudobu části vzdělanců. Obě ty složky se u nás spojily v generaci mého otce (1899-1956). Poměry vedoucí k dnešnímu režimu vznikly se souhlasem většiny národa. Otázkou je, proč se drží dál, když už v mé generaci (1926) se ukázalo, že působí zhoubně na všecko: na hospodářství i přírodu, na lid i lidi. Okolní evropské diváctvo většinou vystačuje s vysvětlením turisticky povrchním: potlačovací aparát, policejní moc. Těch však naši vládcí užívají neradi a jenom, když cítí nejvyšší nutnost, jak ji pocítili v minulém půlroce. Ale jinak se mohou klidně opřít - o svou povahovou shodu s většinou lidu. - Jako kdysi Hitler? - Protože jako Čech jsem nikdy přesně nerozuměl, jaký "pozorovatel" je míněn pod označením "Völkischer Beobachter", nechávám rozhodnutí o oprávnění mé otázky na redakci.

Moje vyjádření zní opovážlivě, a kdybych s ním vystoupil před lidem na náměstí, jistě by mručel. Ale než by se ho policie přišla proti mně zastat, pokusil bych se veřvat do něj svůj názor: Lidé, co chcete, vždyť toto je vláda vaší povahy! Ona stejně jako vy rozhoduje o věcech, jimž málo rozumí, a nedbá na chytřejší hlasy! Vy také jak ona raději vyřizujete nepříjemné otázky krátkým procesem nežli dlouhým studiem a rozpravou. Ona se jako vy bojí hlavně lidí schopnějších a vy jak ona hledíte s podezřením na toho, kdo má něco navíc, zejména úspěch. Vy dáváte přednost rovnosti před svobodou a užitku před krásou, ale to je přece denní program vlády! Vy jí hlavně vytýkáte, že vám nezařídí větší pohodlí života: ale to ona pořád chce, jenže se jí to nedaří! Jak neradi se vy i vláda rozhodujete k většímu ohledu na životní prostředí! Ka skutečné a rychlé nápravě byste se však museli ve všem uskrovnit a něčeho se i vzdát: ale to se tato vláda neopováží od vás žádat, protože je to práva vaše vláda z vás!

Lidé přicházející ze Západu dívají se na nás většinou soucitně a zároveň povzneseně jako na ubohé oběti diktatury. Uplynulý jubilejní rok 1988 byl skoro festivalem politického soucitu s námi. Já už jsem se před ním schovával, protože jsem nedokázal dávat na obligátní otázky dost chytré nové odpovědi, a také protože sám chovám jinou, vážnější otázku: je dnes tak veliký rozdíl v osudu člověka v naší diktatuře a vaší demokracii?

Mám podezření, že naše diktatura se snaží vyhovět většině svých poddaných víc než leckterá západní demokratická vláda, jež je při své činnosti pořád rušena kritikou menšiny; na niž se diktatura ovšem nemusí tolik ohlížet. Dále myslím, že mnozí cestující s lidskými právy by ani nepochopili, jakou novou úzkost pocítí našinec umořený domácími poměry, když z nich vyhlédne ven: na tu úplatnost ředitelů a ministrů stejnou jako tady, na agresi dopravy a teror módy, hluku a chemie tam jako tady. Na žravost průmyslových a stavebních organizací. Na ten strach z davu, a hlavně tedy na ten pořád silnější diktát lidského průměru.

Předností demokracie dávno není to, že zjišťuje vůli většiny a dává jí průchod, ale že ochrání menšinu. Nám se odsud jeví tím nejcennějším to, že dává vyspělejší lidem svobodu a příležitost ovlivnit ty ostatní. Očesejte svou demokracii o náročnější a vyzrálější jedince i skupiny - a dostanete naši diktaturu průměru, jež je k tomuto roku tím nejnápadnějším československým experimentem a pravým plodem socialistického lidu. - Co se to tedy stalo s Čechy a Slováky, ptáte-li se, říkám: s většinou vůbec nic, byla jen příliš dlouho zbavována nepřijemné menšiny.

(Praha, duben 1989, psáno pro Die Zeit)

Z čítanky Bohumila Hrabala - dnes citáty F.Kafky z knihy J.Koláře
ODPOVĚDI (Index, 1984)

Co dělat? nebo Proč to dělat? nejsou otázky těchto míst.
Z OSMERKOVÝCH SEŠITŮ

"Co bude dál?", tážeme se všichni. "Jak dlouho toto břemeno a trápení uneseme?"
STARÝ LIST

Dokud nepřestaneš stoupat, nepřestanou ani schody, rostou do výše pod tvýma stoupajícíma nohama.

PŘÍMLUVCI

IV. Příprava experimentu

Bohumil Hrabal navštěvoval Masarykovu obecnou školu v Nymburce (1920-1925), české státní gymnasium v Brně (1925-1926), státní reálku v Nymburce (1926-1934) a státní reálné gymnasium v Českém Brodě (1934-1935). Usilí pedagogů nezanechalo hlubších následků, výsledky byly nevalné, přestupy vynucené. Propadal často a z více předmětů, z jazyka československého zejména, jak s oblibou dnes zdůrazňuje. Teprve soukromé studium latiny a zejména právnická fakulta UK (1935-1939) jsou pro ^{žeho} tento příběh podstatné.

V pětadvaceti člověk samozřejmě nepodniká vědomé experimenty se životním slohem. Chodí podél Labe s přáteli a krásnými slečnami, objevuje literaturu a filosofii, píše reflexivní lyriku, navštěvuje fotbalová klání Polabanu Nymburk i sám kopanou hraje, seznamuje se s výtvarným uměním a je fascinován surrealismem a poetismem. Pečlivě si čistí boty, žehlí puky u kalhot, ale i bankovky do peněženky. Celkem normální a přirozený život, nebýt války ...

Po uzavření vysokých škol nastupuje JUC. Hrabal u notáře JUDr. Josefa Možuty v Nymburce jako úředník. Následuje půl roku na Eckertově obchodní škole v Praze, od února do srpna 1941 pak místo skladníka spotřebního a výrobního družstva železničních zaměstnanců v Nymburce. Poté železniční dělník a konečně výpravčí v Kostomlatech ...

Vysokoškolská studia dokončuje Bohumil Hrabal poválečnou promoci 22.3.1946. 16.září 1946 zahajuje roční kariéru pojišťovacího agenta u Živnostenského starobního a invalidního fondu v Praze. Od 9.září 1947 je pak obchodním cestujícím firmy H.K.Klofanda (Praha I, Platýz) - po roce 1948 tuto firmu pomáhá likvidovat. Někdy v červnu 1949 se nechává delegovat na brigádu do Spojených oceláren, n.p. Kladno za Obchodní domy, Praha II, Vodičkova 17.

Literární tvorba prvního období se zachovala jen nahodile. Vesměs jde o básnění adekvátní věku a době. Z korespondence s přítelem Karlem Maryskem zaznívají kritické rozborů básní i utkání Polabanu. Oběma je blízký dadaismus, recese. Aplikují Bretona na nymburskou živnou půdu, tu a tam skřípne existenční starost.

Pestrý seznam válečných a poválečných zaměstnání je patrně produkován spíš dobou než vědomou volbou, jisté však je, že všechna povolání

Bohumil Hrabal důsledně později zúročí ve svých povídkách.

Část poezie z této doby, zejména cyklus KOLEKCE NENÍ. MATHIAS , dokladuje již patrnou inklinaci k zápisu rozhovorů, situací, vyprávění. Tyto básně jsou surrealistické reportáže v lyrické formě. Zachovaly se též zápisy snů (1944) a několik prozaických pokusů.

Celkově však tvorba tohoto období postrádá rozhodující impuls, úder, který vychýlí dráhu jiným směrem. Vše je však připraveno. Zmatek poválečný přešel ve zmatek pounorový. Zmatek v hlavě produkuje potřebu změny, za zmínku stojí krátké "korespondenční" členství v KSC. Tíhu všech zmatků dovršuje zmatek citový, takže, citují: "... když básník ze stovky účtů dával dohromady jeden účet, když uslyšel, jak kdosi tam přednáší výzvu na brigádu do kladenských hutí; nebylo divu, že se přihlásil ..."

V. Experiment

Započal experiment, jehož výsledkem je dílo, které posunulo vývoj literatury zase o kus dopředu. Proč započal právě v této chvíli? Kromě důvodů již uvedených pohovořme o dalších:

Především: Mladý, pohledný muž z dobré rodiny, JUDr. příjemného chování dbalý svého zevnějšku, hýčkaný a opatrovaný ... opouští náhle rodné město, matku, domov, přestřihuje pupeční šňůru a odchází bydlet do provizorních pronájmů, nejprve na Staroměstském náměstí (dům U zvonu), potom v Jáchymově ulici č.4, nakonec v Líbni, Na hrázi 24. Odchází manuálně pracovat, manuální práce mu byla vždy blízká a teď navíc sleduje již vědomě literární cíle - teprve formulace cílů umožní experiment.

Dále: Doposud nevýrazné "básninky" začínají ztrácet lyrickou mlhavost a tíhnou víc a víc k realitě. Rodí se prózy blízké dokumentu, reportáži. Především tento zřetelný zlom v tvorbě je mi jevovým dokladem počátku experimentu.

A konečně: V Praze se Bohumil Hrabal setkává s mnoha osobnostmi, které formují jeho tvůrčí životní postoje a názory - namátkou: Emanuel Frynta, Jiří Kolář, Jiří Weil, Josef Hiršal ... A hlavně Zbyněk Fišer (Egon Bondy) a Vladimír Boudník.

Tvorba tohoto období je částečně zachována v původních strojopisech, které lze s jistou dávkou spekulace seřadit takto:

- 1949 Kain
Lichoběžník číslo dvě
Dům, který se osvěžoval bleskem
Filipojakubský den
Farizejové a zákonníci
Nelze utéci
Wantochova slavná legenda
Utrpení starého Werthera
Mrtvomati
- 1950 Bambino di Praga
Akademická kantáta
Krásná Poldi
Barvotisky
- 1951 Amor a Psyché
Rituální vraždy
Schizofrenické evangelium
Poéma laureáta srpnové noci
Měsíc září
Exposé panu ministru informací
- 1952 Co je poesie?
Lednová povídka
Únorová povídka
Exploze Gabriel
Made in Tschechoslovakia (sic!)
Blitzkrieg
Jarmilka
Smrt chlupatýma krajkama jím roztrhala plíce ...
Protokol aneb Příspěvek k renesanci
Trať č. 23a
Symposion

Experiment, nahlížen zvnějšku, je celkem přehledný: Denně dřina, několik ukradených hodin na psaní, mnoho jásavých hodin popíjení piva, diskusí, čtení nových textů. Noví a noví kamarádi, nové a nové impulsy. Postupně si někteří uvědomují zrození velkého talentu; po Jarmilce zvítězil Bohumil Hrabal v kroužku přátel definitivně ...

V červenci 1952 těžký úraz hlavy upoutá Bohumila Hrabala dlouhodobě na lůžko. Rok léčení, rehabilitace. Do Kladna se již nevrátí.

Od 8.října 1954 do 16.února 1959 pracuje ve Sběrných surovinách. Jeho jméno je mezi zasvěcenci již známé, tu a tam přicházejí do Spálené ulice obdivovatelé, čtenáři strojopisů. V r. 1956 vydává Spolek českých bibliofilů HOVORY LIDÍ. Prošly pouze dvě krátké povídky (Večerní Praha /později vydáváno pod titulem Večerní kurs/ a Setkání), snaha o publikování Jarmilky nevyšla. Autor získává půlroční stipendium Literárního fondu, pracuje pouze na půl úvazku a píše, upravuje texty a připravuje vydání knihy SKŘIVÁNEK NA NITI. Tento titul byl v r. 1959 připraven v nakladatelství ČS, dochovaly se nakladatelské tisky, ale kniha nevyšla. Bylo třeba ještě čtyři roky čekat.

Od 18.února 1959 do 31.prosince 1961 pracuje (v té době již ženatý) Bohumil Hrabal jako kulisák v divadle S.K. Neumanna. (Sportovní klub Neumann, čte zkratku básník ...). Pokračuje doba slavných "svateb v domě", život je jeden nekonečný happening. Šuplík se plní dalšími a dalšími příběhy, autor stříhá, přepisuje, upravuje, mění ...

Konečně vychází PERLIČKA NA DNĚ (1963) - přišel čas podat zprávu o experimentu ...

/ pokračování příště /

Obvodní kulturní dům v Praze 1 pořádá ve středisku MŠVV, Na Florenci 21, 2.patro neobyčejně podnětné literární večery. Dne 19.4.1989 zde četl a zasvěceně komentoval ukázky z u nás dosud nepublikovaných děl Bohumila Hrabala přední znalec této problematiky dr. Milan Jankovič. Výjimečně příjemný večer disharmonicky (zcela hrabalovsky) ukončil diskusní monolog pana Polácha, který hovořil zaníceně o závadném charakteru pana Hrabala a o své žalobě na něho za vyličení kverulantské aféry v povídce Autíčko ... Bohumil Hrabal by z toho měl jistě nelíčenou radost!

Z dalších večerů: 17.5. Skupina 42 (Š.Kafka)

31.5. Autorský textový večer (T.Kafka)

14.6. Deníkové dílo Jana Hanče (J.Lopatka)

Začátky vždy v 18.00. Všele doporučujeme.

Z archívu SBH

Pod přírůstkovým číslem 9.31 je v archívu Společnosti uložen strojopis, který dále přetiskujeme. Protože však zásadně ne-
hodláme publikovat nepodepsané pamflety, podrobili jsme text
důkladné analýze a podařilo se nám s pravděpodobností 0.988
identifikovat autora: Je jím známý pražský literát odkojený
Brnem, tvrdý vyznavač měkkého surrealismu Pavel Řezníček.
A protože objektivita je naším krédem, vyzýváme autora: Jen
tak dál...

Dostí Hrabala!

Trvá to již dráhně 25 let, co naše knihkupectví, veřejné
knihovny i čtenáři jsou vystaveni náporu toho, čemu se v lep-
ších kruzích říká "mauvais esprit hrabalien", v nižších kru-
zích "hrabalovština". Tato nebezpečná tendence, produkt
diabolické pýchy pana Bohumila Hrabala /vlastním jménem
Gottlieb GRABENSTEIN/, náklonnost k exhibicionismu/ viz jeho
zelenou vázanku na nedávné přednášce o Vl. Boudníkovi-pravdě-
podobně dar jeho islámských přátel/ a záliba v nízkostech,
které vleče sebou život, otrávil český kulturní život na-
tolik, že stoupl počet sebevražd v českých zemích o 38%
oproti roku 1960, kdy se knihy pana Hrabala-Grabensteina
ještě nevydávaly. Na nočních stolcích sebevrahů nacházejí se
vždy jen lakonické vzkazy: "Odcházím ze života, četl jsem
Hrabala". S nakladatelstvími to ovšem nehne, vzkazy na noč-
ních stolcích jsou jim k smíchu a nestydatě vydávají spisy
páně Grabensteinovy dále.

Minulost pana Hrabala-Grabensteina je temná. Jeho přátelství
s TGM, synem panského kočího z Hodonína, bělogvardějcem Bo-
risem Savinkovem a Lvem Bronsteinem, jeho honoráře, to vše
bylo, co vedlo zločinnou ruku Fanny Kaplanové, eserky,
k obludnému atentátu. Byl to pan H., který přispěl svými
honoráři na zaplacení pumového atentátu v Bologni, byl to on,
kdo dal vykopat rakev Ch. Chaplina dvěma zločinci a ukrýt

v kukuřičném poli poblíž švýcarského Vevey a požadovat od rodiny výkupné.

Nenechte se mýlit visáží dobráckého venkovského faráře, kterou nosí pan spisovatel Hrabal. Pod tváří pantáty Bezouška honí se kriminální myšlenky. Jeho snahou je zaplavit svými knihami svět a diktovat své nízkosti lidstvu. Lidstvo ať třeba zahyne, jen když diabolismus páně Hrabalův dojde ukojení.

"Dostí Hrabala!" voláme my, kteří jsme si uvědomili, kam by věci mohly zajít, kdyby se bezuzdnému řádění p. Hrabala neučinila přítrž. Vymetěte jeho knihy z regálů knihkupectví. Spalte kopie filmů natočených na jeho náměty. Zatlučte prkny vchody do Divadla Na Zábradlí a Činoherního klubu, která uvádějí dramatisace jeho "děl".

Ve středověku byli nepoctiví pekaři máčeni v koši spouštěném na provaze z Karlova mostu do Vltavy. Pekař české literatury Hrabal nechť je jednoho slunečného odpoledne spuštěn v podobném koši do řeky za účasti celého národa, který by obsadil celý Karlův most, přilehlé vltavské břehy a svahy Petřína, aby viděl toto grandiosní divadlo. Je třeba jednat, než bude pozdě. Lýko na koš pro pekaře Hrabala se připravuje. Občané, konejte!

S t r ž e n á m a s k a

(Několik protihrabalových črt)

Vydalo nakladatelství "Dostí Hrabala!", Praha 1988

I.

Pýcha páně Hrabalova

Základním atributem charakteru páně Hrabalova je diabolická pýcha. Se sklonem k exhibicionismu objevila se u něj již v nejranějším mládí, jak ukážeme na následujícím příkladu. V červeném kabátku potloukal se jednoho dne po měs-
tečku, kde prožil valnou část svého mládí. Dlouho ten den přemýšlel, co provést, jak na sebe upoutat pozornost, jak se vyvýšit nad druhé, jak vybočit z řady. Vybočil tak, že se důkladně rozhlédl, kolik lidí ho pozoruje-a pak skočil do kašny na náměstí. Ve své knize to popisuje tak, že se do kašny nahnul a spadl do ní nešťastnou náhodou. Svědkové, kteří byli události přítomni, nám později vyprávěli něco jiného. Ačkoliv uměl v pěti letech již výborně plavat (jsou na to také svědkové), předstíral v kašně, že se topí a používal u toho cizích slov, aby se odlišil od ostatních prostých tonoucích. Volal v několika světových jazycích o pomoc a po očku hleděl, co tomu kdo říká. Když byl za límec svého červeného kabátku vytažen a postaven na rantl kašny, pyšně se rozhlédl kolem sebe a-zakokrhal tak vítězně, jak jen mohl. Pohrdavým pohledem si pak změřil okolostojící spoluobčany a odebral se domů do pivováru tuto příhodu popsat ve své narcistní biografii, kterou si psal již od oněch pěti let.

Jeho morbidní pýcha se projevila již nezakrytě v kroužku tzv. pátečnicků, kam docházel před válkou na pozvání měkkého a nerozhodného Karla Čapka. Mluvil vždy hlasitě a ostentativně, plival nepokrytě na zem a vymlouval se na vedro, i když byl třeba leden, a vždy dával najevo, že ví všechno lépe než ostatní. Bylo mu jedno, jestli se tak chová ve vile bratří Čapků, nebo na pražském Hradě, kde se občas pátečníci také scházeli. Jednou opět hulákal tak skrofulózně, že sám TGM se zeptal: "Kdo je ten mladý, uřvaný muž v červeném

kabátku, který se tu chová tak neukázněně?" František Langer se naklonil k TGM a zašeptal mu: "Je to souvěrec Gottlieb Grabenstein-Hrabal z Haliče. Omluvte ho, prosím, je ještě mlád."

TGM se zamyslel a pak řekl: "Tož ať si jde hulákat do Haliče. Nebo, můžeme mu dát pozemek na Podkarpatské Rusi, ať si tam uskuteční své šílené vize!"

"Pane presidente," zaprotestoval přítomný Vítězslav Nezval, "v nedávném rozhovoru jste přislíbil pozemek mně a mé politické straně, abychom mohli na Podkarpatské Rusi vyzkoušet v praxi naše kolektivistické ideje!" (In: Vítězslav Nezval - "Z mého života"), (Praha 1959, nakl. Čs. spisovatel).

"Tož dám pozemek i vám, milý Nezvale, a dám ho i Grabensteinovi-Hrabalovi, ať si huláká poblíž Užhorodu. Zde aspoň zavládne silentium," odpověděl TGM a upadl do cyklotymní manio-depresivity, či deprese. Nedivme se, že potom to naše země dopracovala až k Mnichovu. Setkání TGM s p. Grabensteinem neprosplávala asi podlomenému státníkovi zdraví a ten dva roky po abdikaci odešel na věčnost. Po něm nastoupil ambiciózní E. B., který v rozhodném okamžiku v osudovém roce 1938 selhal. Všichni víme, jak to dopadlo. Nebýt častých setkání TGM s p. Grabensteinem, státník by žil nejmíň do r. 1940 a žádný Mnichov by se nekonal.

Při hře s revolverem zvaným "ruská ruleta" (princíp je dobře znám, nebudem ho zde vysvětlovat), vystřelil si bonviván oko skleněné, k nerozeznání od skutečného. Však na to padl celý pivovar. B. Grabenstein dává často hádat hostům u Tygra: "Které mé oko je skleněné? Levé či pravé?" Nikdo nikdy neuhodl, jak to vlastně je. Až jednoho dne starý Bárta, bývalý ponocný, prohlásil: "Je to levé!" "Jak jste to poznal?" Užasnul B. Hrabal." Protože to skleněné hledí tak lidsky (oproti skutečnému) odvětil starý Bárta temně. V soukromém hovoru tázal jsem se v Krušovické restauraci (Též "Zelená" nebo "Brčálka") p. spisovatele Hrabala, zda je pravdou, že má jedno oko skleněné. Se zpupností jemu vlastní zvolal: "Ano, mám. Ale já tím okem hledím do věčnosti, za to vy tím svým zdravým hledíte do prdele!" Bouřlivý

smích jeho kumpánů ho utvrdil v jeho bezuzdné pýše.

B. Hrabal neodpovídá na pozdravy, přechází na druhý chodník, má-li potkat některého talentovanějšího českého literáta a odmítá dávat almužny prosebníkům. Beznohého žebráka Vojtíška připravil o jeho dvě protézy (za silného mrazu nebohého starce povalil, vyhrnul mu nohavice a protézy mu odepnul) a propil je v Židech, tj. v Krušovické restauraci, která se nachází na místě dřívějšího ghetta.

Nutno však pochválit p. Grabensteina za to, že své honoráře užívá občas k ušlechtilým činům. K svým haličským předkům se vždy rád hlásí a nezapírá je. Byl on, kdo zaplatil přestavbu náhrobku rabína Sabbatai ben Meir Kohna, zvaného "šach", autora spisu "Sifse Kohen" (Rty knězovy), pocházejícího z Vilna a uchýlivšího se do moravského Holešova, kde zemřel r. 1663. Jeho náhrobek na holešovském židovském hřbitově je takřka poutním místem mnohých Židů z Polska. Má podobu barokní tumby, zvané hebrejsky ohel, a žehnající ruce, zpodobené reliéfně na vlastní stéle, označují, že mrtvý pocházel z kněžského rodu Árónova.

Pan spisovatel Hrabal-Grabenstein dal přestavět náhrobek svého předka v nejmodernějším stylu, takže připomíná skleník. Přes zaplevelený hřbitov vine se betonová cestička k hrobu Sabbataie ben Meir Kohna, zvaného "šach". Tuto cestu dal udělat přední český spisovatel pan Grabenstein, aby zástupy jeho souvěrců z Haliče se neztratily v pleveli holešovského hřbitova a zamířily hned k hrobu proslaveného učenice.

Odkud vlastně pramení diabolická pýcha páně Hrabalova? Předně je to vědomí, že pochází ze starého učeneckého rodu Sabbataie Meira ben Kohena. Je na svůj původ náležitě hrdý a nikdo mu to nakonec nevyčítá. Měl by však vrátit odcizené protézy žebráku Vojtíškovi a hned bude všechno v pořádku. Také v otázce svého skleněného oka by měl konečně učinit již jasno. Z tohoto místa se tážeme veřejně: "Vážený pane Hrabale, skleněné oko, které zdobí vaši ušlechtilou tvář je pravé, či levé?" Dočkáme se někdy odpovědi???

Myslím, že pan Hrabal by své diabolické pýchy měl zanechat, protože není ničím podložena. Není tak velkým spisovatelem, za jakého ho označuje kritika, protože nemá velkých

K připomenutí valné hromady nadiktoval nám Jim pět svých textů, transkripce ani grafické členění nejsou autorizovány.

— red. —

ČERNÝ MÁG

V horách modrého draka žil kdysi černý mág
Tam nikdy stromy nerostly a nezaspíval pták
Ten mág v astrálním světě lovil své otroky
A doufal že všem lidem bude vládnout na věky

On žil v přízračném světě který je pro nás záhadou
A každou noc se procházel pekelnou zahradou
C paralelních světech z nás nikdo nic neví
A tajná mystéria ti pravdu nezjeví

Chtěl spoutat sílu NACHAŠ aby mu sloužila
Však přecenil své síly vlna ho srazila
On zemře hroznou smrtí však nebude to hned
Vždyť čas má svoje váhy nenaplní se hned

Nad horami se vznáší supi a lid už přichází
V magickém kruhu sedí on jako by byl v extézi
V tváři vyhřezlé zraky hovoří strašnou řečí
Na krku byl otisk drápů rysy ztrhané křečí

V horách modrého draka teď nikdo nežije
A na čas se taky skryla i černá magie
A celým krajem duní jeden nocný hlas
Že zlo plodí jen zlo a žije v každém z nás

BAJAN - GOL

Tam v temné zemi BAJAN-GOL kde zima svírá pustinu
Žil hrubý národ barbarský ve znamení zločinu
A měli svoje tradice magii dávno zašlých dnů
Pak založili tábory stvořili noci hrůzných snů
Mizely celé vesnice a Satan slavil triumf zla
Chamtivost zrada násilí se chopily svého žezla
Však zapomněli na svou smrt dál sytili svou zlobu
A netušili že již stojí před branami HEREBU
Ta síla vše stahující do tajemného světa
Zametla ty proklatce jako boží metla
V propastech času ztratí se ten příběh plný smutku
Tam v BAJAN-GOL žít budu dál v zrcadlení svých skutků

LOVCI LIDÍ

V dávných dobách živili se lidé lovem zvěře
Ale potom u nich došlo k jisté nedůvěře
Jedni loví jenom dvounohou zvěřinu
A ti druhí chudáci v krámech koninu
Jakmile ji uloví hned do lágru padá
Tak to naše justice dělá velmi ráda
Protože se drží hesla "Pracovat se musí"
Tak nám to nařídili naši bratři Rusi

Refrén: A tak se to pořád kombinuje
/volný/ Občas nám někdo zemigruje
Vypadá to všechno dost morbidně
Nejčastěji prchaj do Vídně

Denně tu stojíme jako ovce a nevíme kde v čem to vězí
Postáváme ve frontách jak blbci a opakujem soudruzi že
"Pravda zvítězí"

No tak dáme rychle ruce pryč od Koreje
Nebo nás ti zrádní lovci pošlou na galeje
Vždyť život je tak krásný ale bez mříží
No a tyhle názory nám vždycky přitíží

STÍNY ZAPOMENUTÉHO SVĚTA

Světla a stíny zapomenutého světa
Útočí na mne každým dnem
A já se ploužím tím zatraceným městem
A nevím kde jsem a co jsem
Podivný hlas se rozezvučí zdola
V údivu tiše naslouchám
Známí si řeknou co je to za vola
Vždyť nás už vůbec nevnímá
Kde je ta jeho stará zašlá sláva
Proč se tady nic nedělá
Vzápětí na to vnořím se do představy
Jež by je v duši zranila
Nechte mě lidi zabývat se světem
Který je pro vás pochybný
Uvěřte v něho a nemějte pochyb
Váš život bude poklidný

BALADA O PRASVĚTLE

Temný stín mě polapil do hladového ticha
Těžko lze si představit jak se zvadlé kytce dýchá
Pestré vši se rozlezly do celého světa
Moloch krve ovlád svět a po nás bude veta

Refrén: V dálce nám zasvitne světlo jediné
Možná že se s ním někdy ztotožníme
Je to prasně světlo všeho poznání
Naše naděje bolest i zklamání

Krok za krokem smrt se tiše plíží
Všem vládcům a zloduchům jejich plány zkříží
V údivu a zármutku hledím na ten svět
Co záhy hyne před očima jak bahenní květ

KDO JE KDO v životě a díle Bohumila Hrabala.

VLADIMÍR BOUDNÍK / 17.3.1924 - 5.12.1968 /

Grafik, malíř, expresionista, experimentátor, objevitel nových grafických technik. Svým dílem se zařadil do světového proudu lyrické abstrakce, tachismu, jiným způsobem reprodukoval action painting zcela autenticky, nezávisle na informačních zdrojích. Byl to jeden z čistých pramenů, které v poválečném období tvoří řeku evropského a světového moderního umění. Ovlivnil celé generace tvůrců. Osobně jej znali již jen pamětníci. Je tomu již přes dvacet let, co mu doktor Hrabal pronesl pohřební rozloučení. Seznámili se v r.1950, kdy oba dojížděli na brigádu do kladenských hutí. Boudník v té době žil na půdě domu v Týnské uličce, pořádal "akce na ulicích". To představovalo veřejné malování neobvyklým způsobem, asociální dotváření skvrn z omítek zdí spojené s diskusí s kolemjdoucími. Psal, množil a rozšiřoval manifesty expresionismu, uměleckého směru jehož byl zakladatelem. Přátelé mu dali přezdívku misionář.

Na zimu ho Hrabal vytáhl z jeho beatnického doupěte k sobě do Libně. V bytě Na hrázi 24 se scházeli různí lidé, debatovalo se, byly pořádány čtenářské večírky, tříbily se názory na vytčené cíle. Hrabal poskytl Boudníkovi možnost seznámit se se současnou světovou literaturou, Boudník mu oplácel svojí živelností a schopností přetvořit minimální podnět na maximální důsledek.

V šedesátých letech "soutěžili". Hrabal vydával jednu knihu za druhou, Boudník vystavoval různě po světě grafiku a byl rád, že nechává stopu, že po něm nezbyde jen ta legenda, jak mu Hrabal kdysi předpovídal.

Po jeho předčasné smrti se utvořil volný Spolek přátel Vladimíra Boudníka, který pokračuje v propagaci jeho osobnosti a tvorby. Pro potřeby a akce této společnosti Hrabal napsal Deník psaný v noci a Dopis účastníkům výstavy, což jej vyprovokovalo k napsání rozsáhlejšího díla, které v různých modifikacích pod názvem Něžný barbar podává svědectví o jejich vzájemné propojenosti. Spolu s již dříve publikovanými díly jako je Automat svět, Legenda o Vladimírkovi a Egonu Bondym, a různými zmínkami o něm, tak vytvořil živou legendu o této zajímavé postavě našeho kulturního světa. Vzhledem k závažnosti vzájemného vlivu obou tvůrců bude se Společnost zcela jistě zabývat ve své publikační činnosti i dílem Vladimíra Boudníka.

oponentů. Každé skutečně velké dílo má svého velkého opo-
nenta. Takový T. G. Masaryk a F. X. Šalda nesnášeli kupř.
dílo Zolovo. Znáám lidi, před kterými se nesmí vyslovit jmé-
no Vl. Holana. Jakub Deml je nenáviděn v mnohých kruzích a
jaký to byl básník! Pan dr. Hübl nesnáší literáta Řezníčka.
Jest mu příliš uhulákaným. A jaký je to přitom literát!

Bohumil Hrabal jest oblíben ve všech vrstvách národa.
Už je to podezřelý. V životě jsem nečetl pořádnou kritiku
některé jeho knihy. Pokud někdo dával najevo v novinách ne-
libost, bylo to spíše z důvodů osobních, ne ze skutečně li-
terárně-vědných. Nebudu se ohánět primitivními argumenty,
že kritiky p. Hrabal uplatil věcnými dary. Záležitost spí-
še prozrazuje nemohoucnost toho, co se samo s oblibou nazý-
vá "česká kritika". Ještě se nenašel nikdo, kdo by podrobil
zdrucujícímu rozboru dílo pana Gottlieba Grabensteina-Hrabala,
tak jak to učinil v případě Jana Skácela či Fr. Halase a
jiných v časopisech "Tvář" literární kritik Bohuslav Doležal
(dnes je tomu dvacet let). Budeme čekat dalších dvacet let
na nového Bohuslava Doležala??? Causa "Hrabal" by si toho
vyžadovala!

K 1. straně:

Dva navzájem nesouvisející texty zde publikované ponejprv
pocházejí pravděpodobně z konce 40.let. Byly založeny
v korespondenci a jsou součástí archívu SBH.

- red. -

HANŤA PRESS, čtvrtletník Společnosti Bohumila Hrabala, č.2/1989
Řídí redakční rada: Karel Dostál, Oldřich Hamera, Václav Kadlec,
Zdeněk Růžek a Jiří Trnka. Nevyžádané příspěvky nebyly doručeny.
Vyšlo nákladem 90 číslovaných výtisků pro interní potřebu členů.

5.5.1989

Tento výtisk má číslo

2